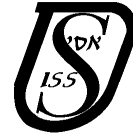

סוציולוגיה

מידעון האגודה הסוציולוגית הישראלית

יולי 2002

גליון מס' 27

סוציולוגיה, תרבות וכדורגל בישראל

נתי אוריאל

המחלקה לניהול מלונאות ותיירות
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

משחקי המונדיאל שפקדו ביולי את שיגרת ימינו ממחישים את תפיסתו של פייר בורדיה (1978), אשר הצביע על תהליך היסטורי שבמהלכו הפך הספורט מפעילות אליטיסטית השמורה לחובבנים, למופע ראווה או מיצג (spectacle) המיוצר על-ידי מקצוענים לשם צריכה המונית. טענתו זו של בורדיה מעידה גם על גישתו לספורט כשדה של ייצור תרבותי, עם זיקה ברורה להבחנות על רקע מעמדי. מאוחר יותר, בספרו "Distinctions" (1984), טען בורדיה (1984) שענפי ספורט למיניהם מהווים שדות של ייצור תרבותי שבמסגרתם מתחרים מעמדות חברתיים שונים על "טובין סמליים" ("symbolic goods") המיוצרים בשדות הללו. כנגזרת מטענה כללית זו, התייחס בורדיה (1984) אל ענף הכדורגל כאל אחד מענפי הספורט העממיים המזוהה עם שכבות חברתיות נחותות.

עמדתו של בורדיה לגבי משחק הכדורגל כספורט המוני הנצרך בעיקר בקרב נציגי מעמד העובדים זכתה לתמיכה בקרב חוקרי כדורגל ממדינות שונות (למשל; Clarke 1978; Holt 1990). גם המחקרים המוקדמים בסוציולוגיה של הכדורגל בישראל הדגישו את ייצוג-היתר של חברי קבוצות נחשלות מבחינה סוציו אקונומית ואתנית – כשחקנים, צופים או מנהלים (יער וסמיונוב, 1982; Ben-Porat, 1998; Semyonov, 1986; Semyonov & Farbstein, 1989; Semyonov & Yuchtman-Yaar, 1981). יחד עם זאת, מחקרים מאוחרים יותר מצביעים על ההפרטה המסחרית והחשיפה הטלביזיונית של הכדורגל הישראלי בשנות ה-90 כעל תהליכים שהובילו לשינוי (כלפי מעלה) במאפיינים הסוציו-אקונומיים של אוכלוסיית חובבי הכדורגל (Ben Porat, 1998; Uriely et. al, 1999; Uriely and Mehrez, 2002).

באנגליה, למשל, עליית מחירי הכרטיסים לצד חיסול יציעי העמידה, שאפשרו צפייה במחיר לכל נפש, מקשים על נציגי מעמד העובדים הרוצים ליטול חלק פעיל בתרבות הכדורגל. במקביל, הכיסוי הטלביזיוני הרחב של משחק הכדורגל מאפשר לחברי המעמדות הדומיננטיים להפוך למעין "חובבי כדורגל וירטואליים", תוך הימנעות מהאספקטים הוולגאריים לכאורה של תרבות הכדורגל הבאים לידי ביטוי במגרשים. סימוכין למעורבות הגוברת של המעמד הבינוני של הכדורגל מספק בן-פורת (2000), שמצא כי רוב חובבי הכדורגל האנגלי בישראל משתייכים ל"בורגנות החדשה". מעורבות פעילה יותר של נציגי מעמד זה בתרבות הטלביזיונית של הכדורגל מתבטאת בנכונותם של פרופסורים ו"אינטלקטואלים" לשמש כפרשני כדורגל (Uriely et. al,)

תוכן העיניינים

- 1 סוציולוגיה, תרבות וכדורגל בישראל
- 2 הכנס הסוציולוגי – מקומי ועולמי
- 3 קול קורא לספר האגודה
- 3 פרויקט מזד השלום
- 4 סוציולוגים בעיתונות
- 5 ספרי סוציולוגיה חדשים
- 8 מכירת ספרות סוציולוגית באינטרנט
- 8 כנסים בינלאומיים
- 9 הגירת עבודה – קריאה מומלצת
- 10 מאגרי מידע
- 10 מענקים ופרסים לסוציולוגים
- 10 דוקטורטים לסוציולוגיה 2002
- 10 הצעת עבודה
- 12 תקנון האגודה הסוציולוגית
- 16 סוציולוגיה ישראלית

האגודה הסוציולוגית הישראלית

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
אוניברסיטת תל-אביב
תל-אביב 69978

טל-036406599 ; פקס-036409215

דואר אלקטרוני- issta@post.tau.ac.il
אתר - <http://spirit.tau.ac.il/iss>

עורך: רונן שמיר
עורכת משנה: נטע ארנון

התרבותיים של "הבורגנות החדש" יהיו הדומיננטיים בתרבות הכדורגל, או שמא יצליח מעמד העובדים לשמר את משחק הכדורגל כמעוז התרבות. אפשרות עתידית נוספת היא שאופן המעורבות בענף ספורט כלשהו ולא סוג הענף יזוהו כפרקטיקה תרבותית של מעמד כלשהו.

References

- Ben-Porat, A. (1998) The commodification of football in Israel. **International Review for the Sociology of Sport**, 33(3), 269-276.
- Ben-Porat, A. (2000). Overseas sweetheart: Israeli fans of English football. **Journal of Sport and Social Issues**, 24(4) 344-350.
- Bourdieu, P. (1978). Sport and social class. **Social Science Information**, 17 (6), 819-840.
- Bourdieu, P. (1984). **Distinction: A critique of the judgment of taste**. London: Routledge & Kegan Paul.
- Durkheim, E. (1951, Original publication, 1893). **Suicide**. New York: The Free Press.
- Clarke, J. (1978). Football and working class fans: Tradition and change. In R. Ingham (ed.), **Football hooliganism: The wider context**. London: Interaction Inprint.
- Holt, R. (1990). **Sport and the working class**. Manchester: University of Manchester Press.
- Nevo, I. (2000). Sport institutions and ideology in Israel: The development and transformation of Israeli sport. **Journal of Sport and Social Issues**, 24(4), 334-343.
- Reshef, N. & Paltiel, J. (1989). Partisanship and sport: The unique case of politics and sport in Israel. **Sociology of Sport Journal**, 6, 305-318.
- Semyonov, M. & Farbstein, M. (1989). Ecology of sports violence: The case of Israeli soccer. **Sociology of Sport Journal**, 6, 50-59.
- Semyonov, M. (1986). Occupational mobility through sport: The case of Israeli soccer. **International Review for Sociology of Sport**, 21(1), 24-31.
- Semyonov, M. & Yuchtman-Yaar, E. (1981). Professional sports as an alternative channel of social mobility. **Sociological Inquiry**, 51, 47-53.
- Uriely, N., A. Mehrez, M. Bar-Eli, and A. Mena. 1999. Intellectuals and jocks in the soccer commentators' box. **Sociology of Sport Journal**, 16 (4) (pp.326-347).
- Uriely, N., A. Mehrez, M. Bar-Eli, and A. Mena. 2001. Soccer commentating in Israel as a field of cultural production and an occupational activity. **Megamot**. 41(3) 395-423, (In Hebrew).
- Uriely, N. and A. Mehrez, 2002. "The Culture of Market-Oriented and Televised Soccer in Israel: A State of Anomie". **The International**

(1999, 2001). לצד החשיפה הטלוויזיונית, גם ההפרטה המסחרית של המשחק תרמה למעורבות אקטיבית גוברת של נציגי קבוצות דומיננטיות בניהול הכדורגל המקצועי בישראל. בהקשר זה, עבודות שונות מצביעות על תהליך שבמסגרתו מוחלפים בהדרגה הכוחות הפוליטיים, ששלטו בעבר בכדורגל הישראלי, בניהול מקצועי המושפע משיקולים עסקיים (Reshef and Paltiel, 1989, 1993). כחלק מתהליך הקומודיפיקציה של הכדורגל הישראלי גוברת המעורבות של בעלי עסקים מצליחים ואנשי ניהול מקצועיים מתחומים שונים בניהול מועדוני כדורגל בישראל. ההזדהות והמעורבות הגוברת של נציגי המעמד הבינוני המשכיל בתרבות הכדורגל מעידים על "שדרוג" הסימבולי של משחק הכדורגל כמוצר תרבותי. לצד היותו ענף ספורט שעדיין נתפס כסוג של תרבות המונית המזוהה עם המעמד הפועלי, הוא כבר אינו מנותק מ"הטובין הסמליים" של מעמדות הביניים והאליטות החברתיות. תופעה זו עולה בקנה אחד עם מגמות של תרבות פוסטמודרנית המאופיינת בטשטוש הגבולות שבין "תרבות של מעלה" ותרבות פופולארית (Uriely et. al, 1999). יתר על כן, נציגי "הבורגנות החדשה" מייבאים לתרבות הכדורגל ערכים, סגנונות שיח, ודפוסי התנהגות חדשים המשקפים את הרקע המעמדי והמקצועי שלהם. הדרישה לדפוסי ניהול מקצועי וחשיבה עסקית לצד "הדיונים אינטלקטואליים" על כדורגל מדגימים כניסה של צפנים תרבותיים חדשים לתרבות הכדורגל. יחד עם זאת, מרכיבים תרבותיים אלה עדיין לא התמסדו בתרבות הכדורגל ואף עומדים לעיתים בסתירה לדפוסי ההתנהגות, לערכים, ולסגנון הדיון שהיו דומיננטיים ועדיין קיימים בתרבות הכדורגל לאורך השנים. למשל, הדרישה לניהול מקצועי מתנגשת עם דפוסי העסקנות הפוליטית שעדיין רווחים בכדורגל הישראלי, ודיון "מדעי" או "פילוסופי" על המשחק מקומם את אלו המקדשים את "השפיץ של הנעל". שימוש במושג "האנומיה" של דירקהיים (1893, 1951) מוביל לתובנה מעניינת של תרבות הכדורגל העכשווית בישראל. אליבא דה דירקהיים (שם), המושג "אנומיה" מתייחס למצבים של בלבול המתקיימים ברמת האינדיבידואל והקולקטיב כאחד כאשר נורמות חברתיות הן חלשות, לא נוכחות, או סותרות. מצבים "אנומיים" הם בד"כ תוצאה של שינויים חברתיים חדים שערערו קווים מנחים של ציפיות ודפוסי התנהגות. בהעדרם של הקווים המנחים הללו, מועדים חברי הקולקטיב להתנהגות שעלולה היות מוגדרת כסטייה חברתית. באנלוגיה לתרבות העכשווית של הכדורגל בישראל, ניתן לטעון שההפרטה האינטנסיבית והחשיפה הטלוויזיונית הדרמטית של המשחק בשנות ה-90 גרמו לבלבול ועמימות בנוגע למטרות, ערכים, סגנון דיון, ודפוסי התנהגות מקובלים בתרבות הכדורגל. כתוצאה מכך, שחקנים, מאמנים, בעלי מועדונים, ומשתתפים אחרים בתרבות זו מתקשים לפרש את ההתנהגות המצופה מהם מצד שותפים אחרים לתרבות הכדורגל. אזורי העמימות בתרבות העכשווית של כדורגל בישראל הם מגוונים ונוגעים במספר רחב של סוגיות, כגון אתיקה מקצועית של כדורגלנים (נערות ליווי, כן או לא?), סמכויות המאמן (שלמה שרף או אבי נמני?) דפוסי הניהול של הכדורגל (לוני הרציקוביץ או משה דדש?), התנהלות מול אמצעי התקשורת (שלמה שרף או אברהם גרנט?), אחריות שלוחית (גברי לוי או יעקוב שחר?) ועוד. לסיום, כדאי לציין כי דירקהיים (שם) טען שמצבי "אנומיה" הם זמניים. מכאן ניתן להסיק שתמונת המצב "האנומי" של תרבות הכדורגל בישראל צפויה להתבהר בעתיד. אם כך, האם אנו מצויים בתהליך של מעבר שבסופו הקודים

את ההצעות אפשר לשלוח בכתב ליו"ר הוועד חוה עצינוני-
הלוי: ehzioe@mail.biu.ac.il

פרויקט מדד השלום

פרויקט מדד השלום מופעל על ידי מרכז תמי שטיינמץ למחקרי שלום באוניברסיטת תל-אביב, מאז חודש יוני 1994. מטרת הפרויקט היא לעמוד על העמדות והלכי הרוח השוררים בציבור הישראלי, ביחס להיבטים שונים של תהליך השלום בין ישראל לבין הפלסטינים ומדינות ערב, על רקע הסכמי אוסלו, וכן על ההשלכות הפוליטיות, החברתיות והכלכליות של התהליך בטווח הקצר והארוך. במסגרת הפרויקט נערכים מדי חודש בחודש סקרי דעת קהל טלפוניים, על בסיס מדגם מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל (מאז אוגוסט 2000, המדגם כולל גם ייצוג פרופורציונלי של הציבור הערבי).

שאלון החודשי מורכב משני חלקים: החלק הראשון כולל 6 שאלות קבועות, המופיעות באותו נוסח מאז תחילת הסיקור. שאלות אלה משמשות כבסיס לבניית 3 מדדים - מדד השלום הכללי, מדד אוסלו ומדד סוריה. כל מדד בנוי מממוצע התשובות לשתי שאלות - האחת בוחנת את מידת התמיכה, והאחרת את הערכת הסיכויים - בהתאם לניסוח הבא:

מדד השלום הכללי

- האם אתה מאמין או לא מאמין שבשנים הקרובות יהיה שלום בין ישראל לערבים?
- באופן כללי, האם אתה מגדיר את עצמך כמי שתומך או מתנגד לתהליך השלום בין ישראל לערבים?

מדד אוסלו

- מהי עמדתך לגבי ההסכם שנחתם באוסלו בין ישראל לאש"פ (הסכם העקרונות)?
- האם אתה מאמין או לא מאמין שהסכם אוסלו בין ישראל לאש"פ יוביל, בשנים הקרובות, לשלום בין ישראל לפלסטינים?

מדד סוריה

- האם אתה מאמין או לא מאמין שבשנים הקרובות יהיה שלום בין ישראל לסוריה?
 - ומה עמדתך לגבי חתימת הסכם שלום מלא עם סוריה, תמורת נסיגה מלאה מרמת הגולן?
- המזיחים לכל אחת מהשאלות בנויים כסולם בן חמש דרגות (סולם ליקרט).
- לצורך המחשה, אנו מביאים להלן, באמצעות גרף, את נתוני מדד אוסלו החל מיוני '94 ועד ינואר 2002.

בנוסף לשאלות הקבועות, כולל כל סקר מספר שאלות העוסקות בנושאים העומדים במרכז סדר היום הציבורי באותו חודש. למשל, עמדות הציבור ביחס לתוכנית קלינטון; מה חושב הציבור על האפשרות של התערבות בין-לאומית בסכסוך; כיצד נתפסות כוונותיהם של הפלסטינים ביחס לתהליך השלום וקיומה של ישראל באזור; מה חושב הציבור על מדיניות הממשלה (בתקופות שונות) כלפי הפלסטינים; וכיו"ב.

עיקר ממצאי הסקרים מנותח ומסוכם בטור חודשי קבוע בעיתון "הארץ", על ידי האחראים לפרויקט (פרופ' אפי יער וד"ר תמר הרמן), ומופץ בעברית ובאנגלית לגורמים שונים בארץ ובעולם. ממצאי הסקרים במלואם מופיעים באתר האינטרנט של המרכז (www.tau.ac.il/peace) תחת השער "Peace Index".

בנוסף לסקרים הקבועים, התקיימו במסגרת הפרויקט גם סקרים מיוחדים, בשיתוף עם מכון המחקר הפלסטיני The

Journal of Service and Technological Management. (forthcoming)

הכנס הסוציולוגי - מקומי ועולמי

עמיתי חברי האגודה,

הכנס השנתי של האגודה הסוציולוגית הישראלית נערך ב-11-12 לפברואר באוניברסיטת חיפה. הכנס אורגן על ידי המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת חיפה תחת הכותרת "זהויות ואי-נחת בחברה שסועה". בכנס השתתפו כ-300 משתתפים והוא כלל 35 מושבים ושלושה מושבי מליאה. מושב המליאה הראשון עסק בנושא "החברה הישראלית לאן?". במושב המליאה השני התקיים דיון ב"קולוניאליזם, יהדות ומזרחיות". מושב המליאה השלישי דן ב"זיכרון והסיפור הלאומי בראי התיאטרון והקולנוע הישראליים". היום הראשון של הכנס כלל גם ערב רב-תרבותי בהנחיית שדר הספורט זוהיר בהלול, בו הוצגו קטעים מתוך הצגת היחיד "האופסימיסט" של מוחמד בכרי; ריקוד סופי מתוך המופע "תפילה" של המרכז לתאטרון עכו; ההצגה "המכנה המשותף"; ומחולות אתיופיים בביצוע להקת הפולקלור האתיופית "אסקטה".

ובעוד אנו מסכמים את אירועי הכנס של האגודה הסוציולוגית הישראלית שהתקיימו בפברואר, כבר עומד בפתח 'האירוע הגדול' של הקיץ - הקונגרס העולמי של הסוציולוגיה. זהו כנס רב-משתתפים של האגודה הסוציולוגית העולמית (International Sociological Association) המתקיים פעם בארבע שנים. השנה מארחת את הכנס העיר בריסביין באוסטרליה וצפויים להשתתף בו אלפי סוציולוגים מרחבי העולם.

The Social World in the Twenty First Century Ambivalent Legacies and Rising Challenges

מכנס נשיא האגודה העולמית שתי מליאות. האחת תעסוק 'בחברה הגלובלית בעולם מופצל', והמליאה השנייה תוקדש לבחינת 'השימושים בסוציולוגיה בחברה משתנה'. בנוסף למליאות יתקיימו עשרות מושבים מקצועיים בכל תחומי המחקר הסוציולוגי. בנוסף יתקיימו בכנס אספות של נציגי האגודות הסוציולוגיות של המדינות החברות ובין היתר ייבחר במהלך הנשיא הבא של האגודה. כרגיל בכנסים בין-לאומיים מקומם של הישראלים לא נפקד. להיפך, לפי התגובות לפנייתנו לפני מספר שבועות בעניין הנסיעה לכנס, מסתבר שכמה עשרות מחברי האגודה הסוציולוגית הישראלית ישתתפו במגוון המושבים של הכנס, יציגו את עבודותיהם, וישמשו בתפקיד מתדיינים ויושבי ראש מושבים. אנו מאחלים להם בהצלחה ולכל חברי האגודה קיץ רגוע ופורה.

בברכה,

נח לוי-אפשטיין

קול קורא לספר האגודה

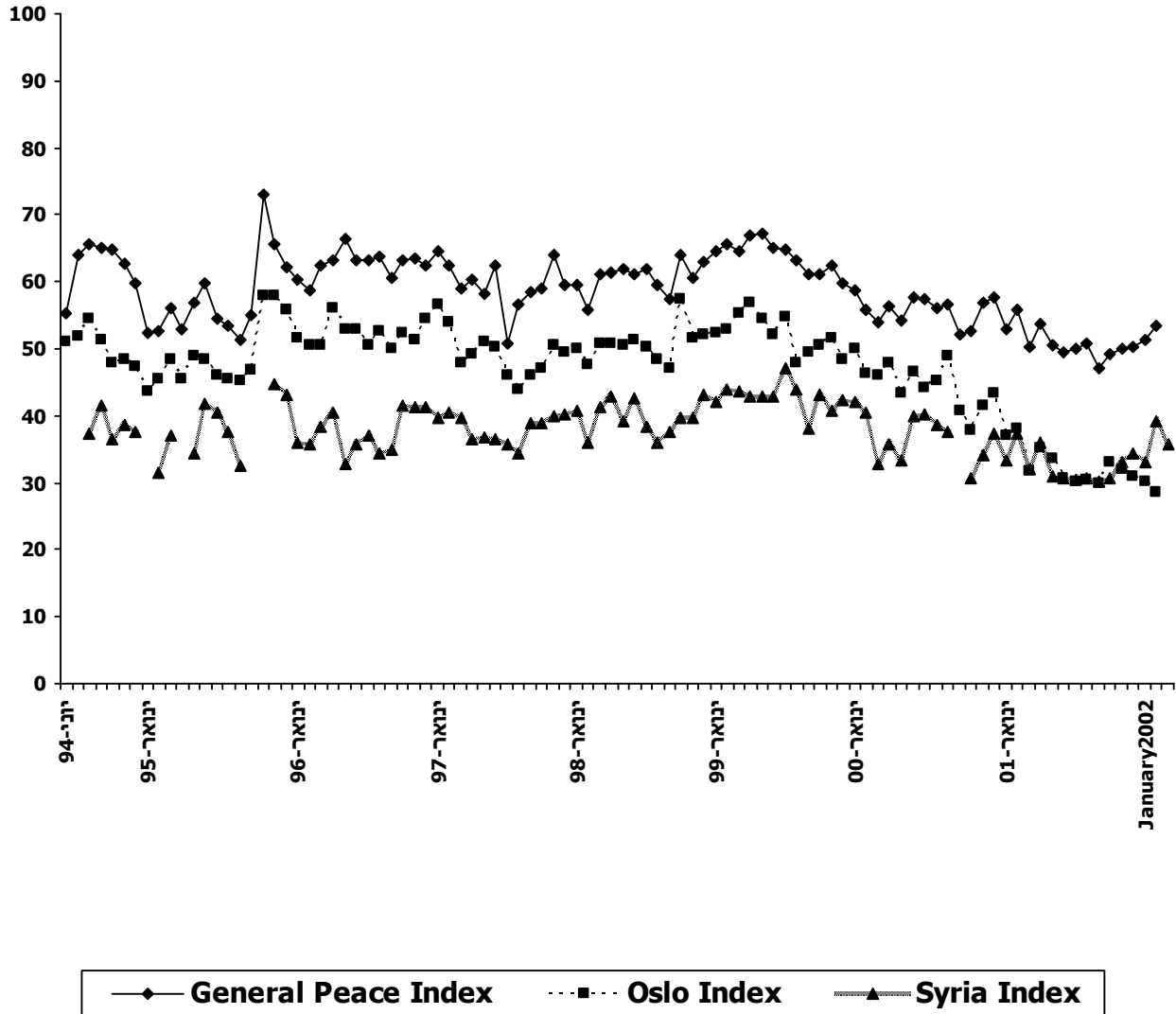
הוועד המנהל של Israek Studies פונה בזאת בקול קורא שני לחברי האגודה להגיש הצעות לנושא לכרך חדש בסדרה.

הכרך צריך להתייחס להיבט מסויים של החברה הישראלית ועליו להיות מורכב ממאמרים שכבר פורסמו בכתבי עת באנגלית. אורכו לא יעלה על 400 עמודים.

כיון שעל-מנת לצאת מן המשבר אנו זקוקים לאלטרנטיבה – וזו יכולה להיבנות רק על-ידי אופוזיציה.

Jerusalem Media and Communication Center סקרים אלה, שעסקו בהיבטים שונים של התהליך, תוכננו במשותף על ידי חוקרים משני הגופים, ולאחר שכל צד ביצע את עבודת השדה, הוכן, שוב במשותף, דו"ח מסכם המופיע גם הוא באתר המרכז. על בסיס מאגר הנתונים של "מדד השלום", נכתבו מאמרים שראו אור בכתבי עת מדעיים וכפרקים בספרים.

אפי יער

◆ General Peace Index ■ Oslo Index ▲ Syria Index

את הקטר זורקים / יהודה גרדוס, "הארץ", 23/12

הנגב סבל לאורך כל השנים מהיותו פריפריה גיאוגרפית ותעסוקתית בעידן של גלובליזציה הולכת וגוברת. "חוק הנגב" סימל את תחילתו של מפנה בהתייחסות הממסד לאיזור – הוא מעודד הגעה של אוכלוסיה חזקה ובעלת פוטנציאל, ואכן, קבלנים מעידים שמכירותיהם עלו בשיעורים משמעותיים בעקבותיו. הכותב מוחה על ביטול

סוציולוגים בעיתונות

ימין בלי עלה תאנה / ברוך קימרלינג, "הארץ", 4/12

הכותב מצר על העלמותה של האופוזיציה השמאלית במדינה של שלטון ימני כושל. לדעתו, יש להניח לימין לנהל את המדינה מבלי שהשמאל ישמש לו כ"עלה תאנה". זאת,

חוק זה, אשר יצעיד את הנגב לאחור ויסתום עליו את הגולל לעוד שנים רבות.

קץ האוניברסיטאות / ברוך קימרינג, "הארץ" 8/1

המאמר נכתב בעקבות הויכוח בין שרת החינוך לראשי האוניברסיטאות על הרכב ה-מל"ג. הכותב טוען כי השרה מגלה חוסר הבנה במהותה של ההשכלה הגבוהה. כוונתה האמיתית אינה להרחיב את נציגות הציבור כי אם לחולל פוליטיזציה אינטרסנטית באקדמיה. טוב תעשה השרה אם תקדיש את מרצה לשיקום מערכת החינוך ההרוסה ולשיפור רמת ההוראה הירודה – ולא להפעלת כוחניות כלפי האוניברסיטאות.

אוטונומיה ללא שאיפות בדלנות / אפרים יער, "הארץ" 17/1

אין ממש בטענות שרת החינוך שהאקדמיה מנותקת מהחברה הישראלית. הקהילה האקדמית מכשירה כח אדם משכיל ומיומן למרבית התחומים החיוניים לקיומה של החברה; האוניברסיטאות משקיעות מאמצים כדי לענות של צרכיה של ישראל כחברה מוגרנית בעידן של "חברת הידע"; המחקר המדעי בישראל הוא מן השורה הראשונה בעולם; האקדמיה הישראלית אך יזמה פעילות מגוונת של מעורבות חברתית בתחומים שונים. כל ההשגים הללו נובעים במידה מכרעת מפעילות אוטונומית ללא התערבות השלטון. בכל אלה מבקשת שרת החינוך לפגוע.

הם לא בוגדים / אורן יפתחאל, "הארץ" 11/2

חקלאי המושבים והקיבוצים מנהלים מאבק רכושני על קרקעות לא-להם. לשם כך הם מכפישים את מתנגדיהם, ובראשם את אנשי "הקשת הדמוקרטית המזרחית", כבוגדים. טוב יעשו חקלאים אלו אם יזכרו בעקרונות שעיהם היו ישוביהם שלהם מושתתים בעבר – מוסר ציבורי, צדק, שוויון ושיתוף פעולה.

הסוציולוגים החדשים / אורלנדו פטרסון, New York Times, "הארץ" 22.5

דיוויד ריזמן, סוציולוג אמריקאי שעסק בתרבות האמריקאית, נפטר ב-10.5 כשהוא נעזב ונשכח. הסגנון המחקרי בסוציולוגיה האמריקאית כיום מבקש לחקות את המתודולוגיה והשפה של מדעי הטבע, לצמצם מאפיינים תרבותיים לנתונים כמותיים והיבטים ארגוניים, ולהתרחק מכל דו-משמעות ושיפוטיים. ריזמן, כמו ארווינג גופמן, פיטר ברגר ועוד, ביקש להבין כיצד תרבות, על כל רבדיה וסטריותיה, מסבירה התנהגות. בכך ביטא עמצאות, אמון ברעיונות, אומץ ומוסר אישי – החסרים כיום יותר מכל באקדמיה.

המאמי שלנו / עמית קמה, "הארץ" 9.7

קמה מצר על תוצאותיה השליליות של הגלובליזציה, כפי שהחלו משתקפות בפרסומות ישראליות: אימוץ סטיריאופים גזעניים כלפי קבוצות מיעוט מקומיות (אנדמיות) לארצות הברית.

ספרי סוציולוגיה חדשים 2001-2002

הדמוקרטיה ונפתוליה – פרדוקסים בדמוקרטיה המודרנית / שמואל נח אייזנשטדט. הוצאת משרד הביטחון

ספר זה דן במספר בעיות הקשורות בהבנת המשטרים הדמוקרטיים המודרניים, ובמיוחד בשאלה אילו תנאים מאפשרים רציפות דמוקרטית ואילו תנאים גורמים לקריסת משטרים אלה, בהקשר זה נודעת חשיבות מרובה להבנת מאבקהם של מגזרים בציבור ושל תנועות חברתיות על הזכות לחדור לתוך המרכזים הפוליטיים של חברתיהן. התמודדות זו קשורה לא רק במאבק על אינטרסים חומריים, אלא גם – ולעתים בעיקר – על אידיאולוגיות ועל תפיסות שונות של החברה הטובה. מאבק זה חריף במיוחד ומשום כך יש בו, ובדרך שהוא מנוהל, כדי להשפיע על חוסנה של הדמוקרטיה או לחלופין על שברירותה. כאן מודגש במיוחד המתח האינהרנטי האופייני כל-כך למשטר הדמוקרטי, בין התפיסה הקונסטטוטיונלית לתפיסה ההשתתפותית בחלקו האחרון של הסופר מיושם הניתוח התיאורטי תוך שימוש בכמה דוגמאות של משטרים דמוקרטיים – בארצות-הברית, בהודו ובישראל.

עמדות הערבים כלפי ישראל וכלפי השלום / הילל קשאן. הוצאת מכון שטינמץ למחקרי שלום

לוחות נתונים על בסיס שאלונים סטטיסטיים וניתוחם. בפרקים: השקפות חיים (זהות פוליטית, סוכני עיצוב עמדות ויחסים מועדפים עם ישראלים, ועוד); היקף הסכסוך הערבי-ישראלי ("האם את/ה תומך/ת בפעילויות מלחמתיות של קבוצות איסלאמיות נגד ישראל?" ועוד).

המשחק הפוליטי – עוצמה והשפעה בארגונים / יצחק מואל. הוצאת אוניברסיטת חיפה וזמורה-ביתן

המשחק הפוליטי מתאר ארגונים לכל סוגיהם – מפעלים, בנקים, מפלגות, בתי חולים, אוניברסיטאות, משרדי ממשלה ואחרים – כזירות התגוששות, שבמסגרתן מתנהלים מאבקים פוליטיים בין בעלי עניין שונים (כגון בעלים, מנהלים, עובדים), לשם קידום מטרתיהם. הספר ממשיך את הפוליטיקה הארגונית לעולם הספורט, שבו

הסיטואציה התרבותית, הפוליטית והכלכלית של הקפיטליזם המאוחר השליטה, לדעת המחבר, לוגיקה חדשה של מנגנוני ייצוג תרבותיים.

זכרונות אסורים – לקראת מחשבה רב תרבותית / אלה שוחט. הוצאת בימת קדם לספרות

בזכרונות אסורים היזכרות איננה רק כמיהה נוסטלגית לזמנים ולמקומות שהיו, אלא כלי בעיצובן של שאלות. לאן מותר להתגעגע בעולם של הגירה, עקירה, גלות או פליטות? כיצד מותר להגדיר זהות בעידן התקשורת הגלובלית ולמי מותר לספר ולייצג אותה? אילו זיכרונות, מראות וקולות מטיילים בועלם בעוד אחרים נאלצים להסתגל דרך הגבולות? מבחר המאמרים מכונס כאן לראשונה בעברית מציע מרחב תיאורטי ומיפוי היסטורי שנענים לאתגר בשאלות אלו. המאמרים דנים בהמצאת העבר ובדמיון המרחבבשיח המוסדי, במחקר המדעי, ביצירה התרבותית ובפעילות הפוליטית. הם פורשים מצע גותי שעוסק בשיח האירופוצנטרי ובמחשבה רב-תרבותית; הביסטורוגיורפיה הציונית ובזהויות מזרחיות; באוריינטליזם ההוליוודי ובקולנוע חתרני; בנרטיב הלאומי ובתפיסה פוסטמודרניסטית; בספרות פמיניסטית ובתיאוריה פוסט-קולוניאלית. האסופה מעמידה חיבורים בלתי שגרתיים בין היסטוריות, גיאוגרפיות, תיאוריות, דיסציפלינות ושדות ידע שונים. הקוראים יתוודעו אל מאמרים שנכתבו במהלך שני העשורים האחרונים המפתיעים ברעננות המחשבה ובהעזתם לקרוא קריאה חלופית את הפוליטיקה של התרבות.

מגדר וחינוך / עורכות: רינה לאור, דבורה מן. הוצאת הקתדרה לחינוך לערכים, לסובלנות ולשלום ע"ש ד"ר יוסף בורג, ביה"ס לחינוך, אוניברסיטת בר-אילן, קתדרת אונסקו

בחוברת 4 פרקים, הכוללים הרצאות והפעלות מיום העיון "מגדר וחינוך – מסרים גלויים וסמויים ביחסי מגדר בביה"ס". בין ההרצאות: "שוויון הזדמנויות בין המינים: מציאות וחזון" (רינה שחר); "מסרים גלויים וסמויים בהבניית מגדר בבית הספר" (אביתר קליין), ועוד.

האם הסכסוך הישראלי-פלסטיני הוא בר פיתרון? / עורכים: תמר הרמן, אפרין יער. הוצאת מרכז שטיימנץ למחקרי שלום, אוניברסיטת תל-אביב

תקצירי דיונים מכנס שהתקיים ביוני 2001. במשתתפים: שרה אוסצקי-לזר ("הכנת תשתית למדינה לאומית ו/או פדרטיביות – הצעות לשיח אלטרנטיבי"); מנחם קליין ("משיחות מדיניות לימות ובחזרה"), ואחרים.

בחזרה אל מארקס – אסופת מאמרים / עורך: בנימין כהן. הוצאת הקיבוץ המאוחד

מתנהלות תחרויות ונערכים מאבקים במתכונת של משחקים. באופן דומה, המשחקים הפוליטיים למיניהם מתנהלים בין שחקנים ארגוניים המפעילים את עוצמתם כלפי מתחריהם ויריביהם במטרה לעצב דפוסי התנהגות הרצויים להם, להשפיע על החלטות ארגוניות, ובכך להבטיח לעצמם יתרונות וטובות הנאה. הספר מנתח את תופעת העוצמה בחברה האנושית, ואת מקורותיה וביטוייה בחיים הארגוניים. פרקי הספר דנים בפוליטיקה בין-אישית, בפוליטיקה בין-קבוצתית, בפוליטיקה בין-ארגונית ובפוליטיקה ניהולית. כמו כן מוצגים בספר טיפוסים אופייניים של משחקים פוליטיים המתנהלים במציאות הארגונית.

הבחירות לרשויות המקומיות בישראל 1998 – המשכיות או שינוי? / עורכים: אברהם בריכטה ועמי פדהצור. הוצאת רמות, אוניברסיטת תל-אביב

ספר ראשון בסדרה על הבחירות לרשויות המקומיות. במאמרים: אסעד גנאם: "הבחירות לרשויות המקומיות הערביות", חנה הרצוג: "נשים – הכוח העולה: בחירות 1998", ועוד.

מגמות בחברה הישראלית, כרך א' / עורכים: אפרים יער וזאב שביט. הוצאת אוניברסיטת הפתוחה

אסופת מאמרים על היבטים מרכזיים בהתהוות החברה הישראלית. "רקע הסטורי (העורכים)", "יחסי יהודים-ערבים" (סמי סמוחה), "כלכלה חברתית ופוליטית" (לב גרינברג).

תרבות ודמוקרטיה: צבא וחברה בישראל / עורכים: אבי שגיא, ידידיה צ' שטרן. עורך אורח: סטיוארט א' כהן. הוצאת המכון הישראלי לדמוקרטיה, אוניברסיטת בר-אילן

בין המאמרים בקובץ: "המרד בכלא 6 ותרבות המחאה האזרחית בחברה הישראלית המשתנה" (אלק ד' אפשטיין), "לקראת צבא פוסט-מודרני" (צ'רלס מוסקוס), "האתוס הביטחוני והמיתוס של ישראל כחברה מיליטריסטית" (משה לייסק), ועוד.

היסטוריות – לקראת דיאלוג עם האתמול / אסתר יוגב ואייל נווה. הוצאת בבל

מסע הידברות בין הקולות השונים בחברה הישראלית. בין הפרקים: "סיפור לא פשוט: דרכה של הוראת ההסטוריה במדינת ישראל"; "ממחריבך היזהרי: הימין הלוחמני וקולנותו על פיחות המורשת"; "ידע, אמת הסטורית ודיאלוג: השאלה האתית-חינוכית בחברה רב-תרבותית", ועוד.

פוסטמודרניזם או ההגיון התרבותי של הקפיטליזם המאוחר / פרדריק ג'ימסון. הוצאת רסלינג

יכולות להשתנות בסיוע מתווכים, וחברה קולטת מסתגלת אף היא לערכי העולים הנקלטים.

הדור הזקוף / דני רבינוביץ וחאולה אבו-בקר. הוצאת כתר

זהו ספר עם מסקנות לא קלות לעיכול. המונח מגזר ערבי, למשל, לא מופיע אצל המחברים. הם מקפידים לכתוב על התודעה החדשה של שיטת מאוכלוסיית המדינה במונחים המקובלים עליה: מיעוט של פלסטינים אזרחי ישראל התובעים, יותר מאי פעם בעבר, את המקום ואת הזכויות המגיעים להם. הספר הנוקב יטריד ויפתיע את קוראיו. הוא מתחיל בקול החדש שהשמיעו באחרונה המנהיגות של הסטודנטים הערבים בארץ. בצד אזרחותן הישראלית, יש אצלן ואצל רוב הדור הצעיר תביעה נחושה לזהות לאומית שהרוב היהודי מנסה להדחיק. בחלק השני של הספר מביאים המחברים את סיפורי המשפחות שלהם. התוצאה מצטרפת למסמך המרגש והמבריק ביותר שנכתב על חייהם ועל יהודים ופלסטינים, אלה לצד אלה, בארץ שנועדה להיות ביתם המשותף. הסיפור הכפול מתאר מאה שנות זיקה מתוחה, קורעת ומסתיים למרות הכול ברמז של תקווה וסיכוי.

עשבים שוטים בגן עדן / ליאון שלף. הוצאת הקיבוץ המאוחד

שלף, משפטן וסוציולוג, עורך חשבון נוקב עם המציאות הישראלית של היום. בעקבות עיון וקריאה ביקורתית בתנ"ך הוא מגיש בספר שלפניו פרשנות משלו. שלף רואה את היהדות כתבנות חיה ומתחדשת, ערשם של ערכים אוניברסליים – שלום, צדק, חירות. פרשנותו מציבה עמדה נגדית לפרשנות עכשווית צרה, שמגמותיה לאומניות או פלגניות, ומתפלסמות עמה. אין חובה להיות דתי כדי לראווג לגורל היהדות בזמננו, אולם חובה שתחול בה התחדשות, כותב שלף. הוא מצוין בדאגה, כי המתיימרים להיות שומריה הקנאים ביותר הם אלו המסכנים את עתידה של היהדות כתבנות. בעברו דרו ביהדות זה בצד זה, וגם נאבקו זה בזה, פרושים וצדוקים, בית הלל ובית שמאי, רבנים וקראים, חסידים ומתנגדים, אורתודוקסים וחרדים. היהדות נחלקה תמיד לזרמים, וכאז כן היום. מכאן שהמגוון העשיר של הפרשנות הוא מיסודותיה של היהדות, ואולי אחד מסודות כוחה וחיוניותה. שלף בוחן את מקומה של היהדות הרשמית – פרי המונופול שהפקיד הרוב החילוני בידי גופים אורתודוקסיים וחרדיים – וכוחה להשפיע על המציאות הישראלית. בטיעונים המעוגנים היטב בנתונים ובתיאוריות חברתיות, מנתח שלף אירועים מרכזיים בחייו, כגון: סרבנות מצפונית, היחס לגרים בחברה הישראלית, רצח פוליטי, מעמדו של הר הבית, השלום (והעדור).

האוטופיה הרומנטית – בין אהבה לצרכנות / אווה אילוז. הוצאת זמורה-ביתן

בחזרה אל מארקס פירושו לחזור אל הביקורת הרדיקלית של הקפיטליזם, אל ביקורת השלב "הגלובלי", השואף להכפיף את הפעילות האנושית כולה, חומר ורוח, בפני אינטרס אחד ויחיד, אינטרס הרווחים של ההון הגדול. בחזרה אל מארקס פירושו לחזור אל אופטימיזם הקידמה של מארקס, אל "הנארטיב הגדול", אל הראייה ההיסטורית הרחבה השוללת את "נצח הקפיטליזם" ומאמינה ביכולתם של בני האדם לחולל את המפנה לקראת ציביליזציה נעלה יותר: חברה שבמרכזה סיפור צרכי האדם ולא רדיפת הרווח, סולידריות אנושית ולא תחרות שוק פרועה, שחרור העבודה מניצול, ושחרור התרבות מדיקטטת הרייטינג.

לבסוף, לחזור אל מארקס פירושו להתקדם אל מעבר לו, לחדש ולהעשיר את המרקסיזם, לבחון בעזרתו את ההתרחשויות המסעירות שזיעזעו את דורנו – ולהתוות את הדרך אל סוציאליזם הומאני, דמוקרטי, משהחרי. אסופת מאמרים זו היא תרומת משתתפיו למרקסיזם רלוונטי לזמננו והזמנה פתוחה להעלותו מחדש על סדר היום של הדיון האינטלקטואלי והפוליטי בישראל.

העיבריות החדשות – נשים ביישוב ובצינות בראי המגדר / עורכות: מרגלית שילה, רות קרק, גלית חזן-רוקם. הוצאת יד-בן-צבי

העיסוק האינטנסיבי במיתוס של שוויון המינים בארץ-ישראל, נושא שניפוצו היה היעד הראשון של חקר תולדות נשים ביישוב, סלל את הדרך למספר שאלות עקרוניות: מה הייתה דמותן של העבריות החדשות? מה הייתה הנשית ביישוב הארץ-ישראלי בראשיתו? מה הייתה תרומתן של נשים לחברה ולתרבות הישראלית המתחדשת? מי היו נושאות הדגל, המנהיגות העלומות, שהובילו את העשייה הנשית-ציונית? מה מקומן של תפיסות מגדריות בחקר הזהות הארץ-ישראלית החדשה?

הקובץ שלפניו מתפרש על מגוון רחב ביותר של נושאים שכוללים היסטוריה, גיאוגרפיה-היסטורית, מדעי המדינה, ספרות, אנתרופולוגיה, פולקלור, מוסיקולוגיה ותולדות המחשבה. הכותבות והכותבים השונים, מאוניברסיטאות בישראל ובארצות-הברית, כל אחד על פי דרכו, מציעים מענה לאחת או יותר מהשאלות שהוצגו לעיל. כל מאמרי הקובץ מתפרסמים כאן לראשונה וכל אחד מהם מציג חידוש מחקרי.

סינקריטיזם והסתגלות / רחל שרעבי. הוצאת צ'ריקובר

הספר עוסק בעימות האידיאולוגי הבלתי-נמנע, שבין החברה הישובית הסוציאליסטית לבין עולי תימן, שהתיישבו במושב העולים רביד. הוא עוסק במציאות חברתית של טרום מדינה, שבה החברה היתה אידיאולוגית יותר, ולכן הקונפליקט שבין שתי החברות ביטא ניגוד חברתי ותרבותי מהותי. ספר זה, המתבסס על מקורות ראשוניים רבים ועל מתודות שונות, מראה שצורך כדי קונפליקטים התפתח ברביד דגם מיוחד של מושב עובדים, שחרג ממתכונתו המקורית והתפתח לפי הדגם הסינקריטי. הסינקריטיזם מוצג בספר לראשונה, כמודל סוציולוגי נוסף לניתוח תהליכי עלייה וקליטה בישראל ולמפגש בין חברה מסורתית לבין חברה מודרנית. לפי מודל זה, מגע תרבותי הוא תהליך הדדי שבו כל הקבוצות המקיימות קשרי אינטראקציה

and practices by which the Fourth World Movement recruited 12 social institutions (a major electricity company, a regional school system, a court system, the UN) to become partners to families living in extreme poverty and exclusion and to significantly contribute to the quality of their lives. Noteworthy is that doing so "humanized" these social institutions. The book then discusses implications for research, democratic theory and public policies and draws lessons for action that would enlighten any academician, professional, activist, practitioner, or citizen concerned by the persistence of extreme poverty. Rosenfeld and Tardieu present new ways to think and act toward overcoming poverty at the private or public local, national or international levels.

מכירת ספרות סוציולוגית באינטרנט

חברי האגודה הסוציולוגית מוזמנים להציע למכירה ספרות סוציולוגית דרך רשימת התפוצה של האגודה. **המכירה תתבצע על-ידי המציע ולא על-ידי האגודה.** אנא שלחו אלינו תקציר של הספר, תצלום הכריכה ופרטי מכירתו – מחיר וטלפון / כתובת לבירורים והזמנות. הספר הראשון המוצע למכירה לחברי האגודה הוא "זיכרונות אסורים: לקראת מחשבה רב-תרבותית" מאת פרופ' אלה שוחט. מחיר מיוחד לחברי האגודה – 65 ש"ח. להזמנות - בת-שחר או אילנה 03-5224906.

כנסים בינלאומיים

XV ISA World Congress of Sociology
Brisbane, Australia
July 7-13, 2002

Conference on Empowering Humanity
University for Humanist Studies, Utrecht, The Netherlands
July 8-9, 2002

12th Annual International Conference of the Society for Chaos Theory in Psychology & Life Science
August 1-4, 2002, Portland, Oregon, USA

Conference on Ethnographic Organizational Studies
University of St. Gallen, Switzerland
September 19-21st, 2002

Second International Conference
On Stateless Culture Studies
4 to 6 December, 2002
at Vilnius University, Lithuania

האם הרגעים הרומנטיים ביותר בחיינו מעוצבים על פי ייצוגים של אהבה כפי שהם באים לידי ביטוי בקולנוע ובטלוויזיה? האם טיול לאור ירח בחוף הים הוא רגע רומנטי מושלם, או שמא אינו אלא הדמיה של אידיאל הלקוח מעולם הפרסומת והקולנוע?

במחקרה על האהבה בארצות הברית במאה העשרים אווה אילוז חושפת את שפע הדימויים המעצבים את תפישות האהבה והרומנטיקה בארצות הברית, ומראה כיצד החוויה של אהבה 'אותנטית' שזורה עמוק בחוויית הצרכנות הקפיטליסטית.

אילוז מראה כיצד תפישות אינדיבידואליות של אהבה תופסות את עולם הקלישאות והדימויים, שאותו היא מכנה 'האוטופיה הרומנטית', ושבמסגרתו פעילויות רומנטיות וכלכליות חוברות יחד בטקסי החיזור, ההתעלסות והנישואין. בסופו של דבר, לדעת אילוז, כל סמל של אהבה - החל בארוחה אינטימית וכלה בזר שושנים - מובנה על ידי דימויים מעולם הפרסום ותקשורת ההמונים, המטיפים לאתוס דמוקרטי של צריכה: סחורות גשמיות ואושר נגישים לכול.

מסע ישראלי – תל אביב, ניו-יורק ומה שביניהן / משה שוקד. הוצאת אוניברסיטת חיפה וזמורה-ביתן

שוקד משרטט פסיפס של נופים אנושיים, חוויות מעצבות, זמנים של תקווה, מצוקות והתחלות חדשות. מסעו של שוקד נע בין פלורנטין לירושלים, בין מנצ'סטר לרמת הגולן ובין ניו-יורק לתל-אביב. שוקד משוטט במחוזותיהם של עולים ותיקים, יהודים וערבים, מזרחים ואשכנזים, עירוניים ואנשי עיירות פיתוח, פרופסורים ואזרחים מן השורה. כל אלה מתלכדים למציאות תוססת של יחסי ריחוק וקירבה, גיבור ושיתוף-פעולה.

The Divided People \ Eva Etziony-Halevy.
Lexington Books

The book describes a fracturing Israel, a deeply divided state whose political system is buckling and whose society is rapidly polarizing into religious and secular camps. The work documents the emergence of separate social networks, residential areas, symbols, and identities – and even a split in the Hebrew language itself. Yet rather than argue for a return to the commonality of the past, Eva Etziony-Halevy champions Israel's painful transition toward a truly multicultural society prepared to embrace diversity and democracy.

Artisans of Democracy: How Ordinary People, Families in Extreme Poverty, and Social Institutions Become Allies to Overcome Social Exclusion \ Jona Rosenfeld and Bruno Tardieu. University Press of America.

The point of departure of the book is that extreme poverty in our affluent societies is not inevitable. The book identifies partnership based strategies

❖ הגירת עבודה ואזרחות

Jasemin Soysal 1994 **Limits of Citizenship. Migrants and Postnational Membership in Europe.** Chicago: The University of Chicago Press.

David Jacobson D. 1996 **Rights Across Borders: Immigration and the Decline of Citizenship.** Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.

Baubok R (ed.) 1994 **From Aliens to Citizens: Redefining the Status of Immigrants in Europe.** Aldershot: Aldershot, pp.: 29-48

שלושת הספרים הללו עוסקים בתמורות המתחוללות במשטרי השילוב המערב אירופיים והצפון אמריקאים עקב תוכניות לגיוס מהגרי עבודה והפיכת חלק מהמהגרים לתושבי קבע. שלושת הספרים דנים בשינויים המתחוללים במוסד ה"אזרחות" הלאומית ובמעבר לצורות חברות חדשות הממוסדות את הקשר בין זהות לאומית וזכויות, בעיקר חברתיות, אך גם אזרחיות ופוליטיות של מהגרים. סויל וג'קובסון טוענים לפיחות במוסד האזרחות הלאומית המעוגן בהתמסדות משטר טרנסלאומי של זכויות אדם; ואילו הכותבים בספרו של באובוק, יותר זהירים וסקפטיים בדבר השפעת הגירת העבודה על ההגדרה המחודשת של גבולות מדינת האומה הקלאסית.

Christian Joppke (Ed.) 1998 **Challenge to the Nation State, Immigration in Western Europe and the United States,** Oxford University Press, Oxford.

אסופת מאמרים המתפלמסת עם הטענות בדבר הווצרותה של חברות פוסט-לאומית ושל משטרי שילוב המבוססים על זכויות אדם.

Sassen S. 1996 "Immigration Tests the New Order" in her **Losing Control? Sovereignty in an Age of Globalization,** Columbia University Press.

הספר דן בשאלה, באיזו מידה הגירה גלובלית מביאה לשינוי באחד מעמודי היסוד של הפוליטיקה בעידן של מדינות לאום: מושג הרבונות הטריטוריאלית של המדינה.

❖ המדיניות והפוליטיקה של הגירת עבודה

Kitty Calavita 1992 **Inside the State: the Bracero Program, Immigration and the I.N.S.,** Routledge, New York

ניתוח סוציו-פוליטי של אחת מן התוכניות לגיוס מהגרי עבודה הגדולות בהיסטוריה המודרנית, והגדולה בארצות הברית. תוכנית ברסרו שהופעלה בראשית שנות הארבעים ונמשכה עד לראשית שנות הששים של המאה העשרים, איפשרה את גיוסם הפורמלי והבלתי פורמלי של מיליוני מהגרים מקסיקנים כדי לעבוד בחקלאות. מוקד הניתוח הוא בכוחם של פוליטיקאים, קבוצות אינטרס ומוסדות והשפעתם

הגירת עבודה - קריאה מומלצת

באדיבותה של אדריאנה קמפ, מוצעות להלן קריאות מומלצות בנושא הגירת עבודה, בהקשר הדינוניים הסוציולוגיים העכשוויים אודות גלובליזציה וקפיטליזם גלובלי. פריטי קריאה אלו עשויים לשמש בסיס לקורסים בסוגיות הרלוונטיות, והם מוצעים כאן כשירות לחברי האגודה.

❖ הגירת עבודה וגלובליזציה

Saskia Sassen 1999 **Guests and Aliens,** New York: The New York Press.

100 מבקשת להפריך את המיתוס בדבר "משבר ההגירה" הפוקד את השיח הציבורי במדינות מערב אירופה, לפיו מדינות אומה באירופה אינן "מדינות הגירה" והפכו כאלה "בעל כורחן" רק לאחר מלחמת העולם ה-II. 100 מבקשת להאיר על הזיקה ההיסטורית והאנליטית בין כינון מדינות אומה ובין הגירה, זאת באמצעות בחינה היסטורית של תהליכי התייעוש והעיוור במערב אירופה דרך ההיסטוריה מלמטה של "אנשים בתנועה".

לטענת 100, תהליכי גלובליזציה כלכלית המעודדים זרימת הון, סחורות וכוח עבודה אינם מלווים בבחינה מחודשת של מושגי יסוד של הפוליטיקה הטריטוריאלית ה"נייחת" של מדינות אומה, ובהם מושגים של ריבונות, אזרחות וזהות. הפער בין השתיים – גלובליזציה כלכלית מחד והעדר גלובליזציה של זכויות עבור מהגרים מאידך – הוא לטענתה הבסיס למדיניות הגירה כושלת הן באירופה והן בארצות הברית.

Saskia Sassen 1988 **The Mobility of Labor and Capital,** Cambridge: Cambridge University Press.

הספר עוסק בכלכלה הפוליטית של זרימת השקעות וכוח עבודה בסקלה עולמית. התיזה העיקרית של הספר היא כי זרימת הון בסקלה בינלאומית יוצרת את התנאים למוביליות של עבודה. טענתה העיקרית היא כי יש לראות בהגירת עבודה חלק בלתי נפרד ממערך היחסים בין מדינות וזרז מרכזי בארגון מחדש של תהליך הייצור במרחב לוקלי וגלובלי.

Castles, S. and M. Miller. 1993 **The Age of Migration. International Population Movements in the Modern World.** New York: Guilford Press.

ספר יסוד בנושא הגירה בתקופה שלאחר מלחמת העולם ה-II. הספר מציע מבוא היסטורי ואנליטי להבנת תופעת ההגירה בכלל והגירת עבודה בפרט. הוא דן בסוגיות שונות הקשורות לתהליך הגירה; דפוסי שילוב דיפרנציאליים של מהגרים בהקשרים מוסדיים-פוליטיים שונים; גזענות ורב-תרבותיות.

Basch C., N. Glick-Schiller and C. Szanton-Blanc 1994 **Nations Unbound: Transnational Projects, Postcolonial Predicaments and Deterritorialized Nation States.** Amsterdam: Gordon and Breach Pub

הספר מבוסס על חומר אתנוגרפי שכל אחת מן החוקרות ערכה בקרב שלוש קהילות מהגרים המקיימות קשרים אינטנסיביים עם קהילות המוצא. האתנוגרפיה ההשוואתית משמשת בסיס לפיתוח מודל אנליטי חלופי להבנת שילובם של מהגרים בחברות היעד: המודל הטרנסלאומי. בניגוד למודל האסימילציה ולמודלים על פולריזם תרבותי אשר הניחו כי תהליך ההגירה מבוסס על נתק או שבר בין קהילת המוצא לקהילת היעד, המודל הטרנסלאומי דן בתהליך מעגלי בעטיו קהילות מהגרים מוצאות עצמן חיות בעת ובעונה אחת בתוך, לרוחב הגבולות התרבותיים והלאומיים, ולא בתוכם.

Nancy Foner, Ruben /Rumbaut and Steven Gold (Eds.) 2000 **Immigration Research for a New Century**, Russell Sage Foundation.

אסופת מאמרים מעודכנת על גלי ההגירה שלאחר 1965 לארה"ב. המאמרים דנים בסוגיות העכשוויות המעסיקות חוקרי הגירה הבאים מדיסציפלינות מגוונות.

❖ הגירת עבודה ושוק העבודה

Michael Piore 1979 **Birds of Passage: Migrant Labor and Industrial Societies**, Cambridge: Cambridge University Press.

עבודה קלאסית על הגירת עבודה והוצרות שוק עבודה דואלי במדינות מתועשות. הגירת עבודה היא חלק בלתי נפרד מן המאפיינים והסתירות המבניות של שוק העבודה הקאפיטליסטי.

Portes Alejandro (ed.) 1995 **The Economic Sociology of Immigration**, New York: Russell Sage.

Portes, A. and R. Rumbaut 1996 **Immigrant America: A Portrait.** Univ. of California Press (2nd. Edition)

בוחן את הדור השני של מהגרים וסוגיות הקשורות לשילוב בשוק העבודה, הוצרות קבוצות אתניות, וכד' בקרב ה"הגירה החדשה" בארה"ב, בעיקר ההגירה מארצות אמריקה הלאטינית.

❖ כתבי העת הבאים המתמחים בהגירה

INTERNATIONAL MIGRATION REVIEW;
INTERNATIONAL MIGRATION

❖ כתבי עת רלוונטים נוספים

ETHNIC AND RACIAL STUDIES;
DIASPORA; IDENTITIES;
CITIZENSHIP STUDIES

על עיצוב מדיניות הגירת עבודה; בתהליכי עיצוב מדיניות פורמליים ובלתי פורמליים; ובהגיונות והאינטרסים השונים והסותרים העומדים מאחורי מדיניות הגירת עבודה.

W. Cornelius, P. Martin and J. Hollifield (Eds.) **Controlling Immigration: A Global Perspective.** Stanford, California: Stanford University Press. Pp:3-42.

אסופת מאמרים המציעה בחינה השוואתית של השאלה, באיזו מידה איבדה המדינה אחת מיכולותיה הריבוניות העיקריות, היכולת לפקח על גבולות, נוכח הלחצים המופעלים הן "מלמעלה" והן "מלמטה" כדי לאפשר גלי הגירה מסיביים של מהגרי עבודה.

Massey Douglas, Jorge Durand and Nolan Malone 2002 **Beyond Smoke and Mirrors: Mexican Immigration in an Era of Free Trade**, Russell Sage Foundation.

בוחן את מדיניות ההגירה בארה"ב בין השנים 1986-1996 ואת האופן בו מדיניות זו פוגעת באינטרסים של הצדדים המעורבים בה: מקסיקו, ארה"ב ומהגרים עצמם. הספר מתמקד בהשלכות של מדיניות היד הקשה של הממשל בפיקוח ושיטור הגבולות ובתוצאות הבלתי צפויות והבלתי מכוונות שלה: הפיכת ההגירה העונתית להגירה מתיישבת, יצירת שוק שחור לעבודה מקסיקנית, הרחבת תנועת ההגירה ממקסיקו מתופעה אזורית לתופעה כלל אמריקנית, הורדת רמת השכר של מהגרים תושבי ארה"ב, בין השאר.

Gary Freeman 1994 "Can Liberal States Control Unwanted Migration?," **Annals of the American Academy of Political and Social Science** 534 (July): 17-30

מאמר זה מסכם חלק גדול מעבודתו של פרימן. הוא מתפלמס עם התיזה בדבר אובדן יכולת המדינה לפקח ולשלוט על תהליכי הגירה במדינות ליברליות. טענתו העיקרית היא כי יש להבין את הגידול המתמיד בשעור הגירה, המתועדות והבלתי מתועדות, כחלק בלתי נפרד מן הפוליטיקה הקליאנטליסטית בין הממשל ובין קבוצות אינטרס חזקות.

❖ הגירת עבודה והתהוותן של חברות רב-אתניות

Stephen Castles 2000 **Ethnicity and Globalization**, London: Sage Publications.

הספר דן בקשר ההדוק בין הגירת עבודה והתהוותן של חברות רב-תרבותיות. קסטלס מציע סקירה של שלושים שנות מחקר בנושא הגירת עבודה בהקשרים סוציו-פוליטיים של מדינות אירופה המערבית, מזרח אסיה ואוסטרליה. הספר עומד על הקשר ההדוק בין גיוס מהגרי עבודה ותהליכי גלובליזציה ובין צמיחתן של קבוצות אתניות חדשות בקרב מהגרים המעמתות מדינות וחברות עם אופיין הלאומי.

מאגרי מידע

לחוקרים ותלמידים המתעניינים בשאלות של חברה וסביבה - בשנת 2000 התקיים סקר בינלאומי על עמדות ביחס לסביבה ושימורה. הסקר הוכן במסגרת ה-International Social Survey Program (ISSP), ובוצע בישראל על-ידי מכון ב.י. כהן למחקרי דעת קהל, בפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת תל-אביב. שאלון זהה הועבר בקרב מדגמים מייצגים של האוכלוסייה ב- 21 מדינות והיום קיים קובץ משולב של נתונים מכל המדינות. הקובץ עומד לרשות חוקרים ותלמידים. המעוניינים להשתמש בנתונים לצורכי מחקר והוראה יכולים לפנות למאגר הנתונים בפקולטה למדעי החברה, האוניברסיטה העברית. כתובת האתר של המאגר היא <http://isdc.huji.ac.il> והדואר האלקטרוני הוא magar1@vms.huji.ac.il.

מענקים ופרסים לסוציולוגים

פרופ' ש.ג. אייזנשטדט מועמד ל- Man of Achievement of the International Biographical Center, Cambridge. כמו כן, הוענק לו Amalfi Prize for Social Sociology and Social Sciences in the section "Classics of Contemporary Sociology".

דוקטורים לסוציולוגיה 2002

- ❖ תורג'מן-גולדשמידט אורלי (ירושלים): "להיעשות סוטה: הבניית המציאות של עברייני מחשב (האקרים, קראקרים ואחרים)"
- ❖ כהן אמירה (ירושלים): "כוחו של השקט: תהליך "המוות הטוב" בהוספיס"
- ❖ ארנון שרה (חיפה): "השפעות מצב מתמשך של אי-ודאות על תהליכים אישיים וחברתיים – יחיד וקהילה ברמת הגולן תחת איום עקירה בשנים 1995-1996"
- ❖ אורן ענת (תל-אביב): "סטרוקטורציה של אי-שוויון בין המינים בשוק העבודה"
- ❖ גמליאל טובה (תל-אביב): "חוויות הקרבה שמוות – מקר אנתרופולוגי בקרב זקנים בבית אבות"
- ❖ וסלי דוד (תל-אביב): "פרקטיקה אדמיניסטרטיבית והיצג מקבע בעיצוב הפיתוח הכלכלי הערבי בישראל: מחקר אנתרופולוגי"
- ❖ יוג' דניאל (תל-אביב): "השפעת המבנה התעסוקתי על תוצאות העבודה (כלכליות ולא כלכליות) כתופעה רב מימדית"
- ❖ רסניק ג'וליה (תל-אביב): "ייצור ידע וגלובליזציה של מודלים חינוכיים: רפורמות מבניות במערכת החינוך בישראל (1968) ובצרפת (1959, 1963, 1975)".

הצעת עבודה

במחלקה לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה באוניברסיטת בר-אילן דרושים מרצים למשרה מלאה

בשנת הלימודים תשס"ד, (2003-2004) יתפנו מספר משרות במחלקה שלנו עקב פרישה לגימלאות של חברי סגל וותיקים. אנחנו מחפשים חוקרים צעירים בעלי תואר שלישי כדי למלא את המשרות הללו. נשקול גם מועמדים בדרגות בכירות יותר בעלי הישגים אקדמיים מובהקים. אנחנו מעוניינים במיוחד לקלוט חוקרים המתמחים באחד, או ביותר, מהתחומים הבאים:

- ❖ אי שיוויון חברתי.
- ❖ זהויות עדתיות ולאומיות בישראל.
- ❖ סוציולוגיה פוליטית.
- ❖ סוציולוגיה היסטורית והשוואתית.
- ❖ אנתרופולוגיה וסוציולוגיה (גישה פרשנית) של רב-תרבותיות, ותרבות פופולרית.
- ❖ סוציולוגיה של הכלכלה.
- ❖ סוציולוגיה של ארגונים ועבודה.
- ❖ סטטיסטיקה ושיטות מחקר כמותיות.

בהערכת המועמדים נשקול את ההישגים והפוטנציאל המחקרי של המועמדים, יכולתם ללמד קורסים מרכזיים לתואר ראשון ושני ולהנחות תלמידי מחקר, יכולתם לבצע מחקרים הנתמכים על ידי קרנות מחקר, ויכולתם לתרום לניהול המשותף של המחלקה.

רקע על המחלקה: המחלקה נותנת את התארים הראשון, השני והשלישי. בתואר השני קיימות מגמות התמחות בסוציולוגיה ארגונית, בריאות, פסיכולוגיה חברתית, אנתרופולוגיה וחברה וקהילה. יש ביקוש ערני לרוב המגמות. רוב התלמידים לתואר שני כותבים תזה. בלימודים לתואר שלישי נהנים תלמידים מצטיינים ממגות לימוד. המחלקה משתפת פעולה עם תוכניות בינדיסציפלינריות במיגדר, בפרשנות ובישוב קונפליקטים. מספר הולך וגדל של חברי סגל מבצעים מחקרים הנתמכים על ידי קרנות חיצוניות.

חברי המחלקה רואים בעין יפה את הפולרליזם המתודי והתיאורטי השורר היום במדעי החברה. כמו כן אנו מצדדים בסובלנות ובכבוד ליחידים ולקבוצות ממגוון השקפות ואורח חיים.

מידע וכתובות לפניות: מועמדים שסיימו ב- 3 השנים האחרונות את הדוקטוראט, מתבקשים לשלוח העתק של התזה. מועמדים שטרם סיימו, מתבקשים לשלוח פרקים מן הדוקטוראט ולצרף לקורות החיים רשימה של הקורסים שלמדו לתארים המתקדמים. כל המועמדים מתבקשים לשלוח:

- ❖ קורות חיים (עדיף בעברית ובאנגלית).
- ❖ שמות של 3 ממליצים כולל כתובות ודואר אלקטרוני.
- ❖ פרסומים אחרונים או מאמרים בטיטה.
- ❖ פרופיל אקדמי, המפרט תוכניות המחקר ותחומי הוראה מועדפים.

כתובת לפניות (נא לפנות עד 30.09.02):

ד"ר לריסה רמניק, ראש מחלקה (החל מ-10.02)

המחלקה לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה

אוניברסיטת בר-אילן

רמת-גן 52900

דואר אלקטרוני: remenl@mail.biu.ac.il

תקנון האגודה הסוציולוגית

להלן תקנון האגודה הסוציולוגית הישראלית בגרסתו הסופית, כפי שאושר על-ידי האסיפה הכללית של האגודה בכנס השנתי 2002, ועל-ידי רשם העמותות

פרק 1: שם האגודה

האגודה הסוציולוגית הישראלית
Israel Sociological Society

פרק 2: מטרת האגודה סמכויותיה ומעמדה המשפטי

א. מטרת

בשטח המדעי:

1. האגודה תשמור על רמתו המדעית והמקצועית, ועל האתיקה המקצועית של ציבור הסוציולוגים במדינת ישראל, ועל קידום העבודה הסוציולוגית במדינת ישראל, בין השאר תערוך האגודה אסיפות וכנסים מדעיים, תשלח נציגים לקונגרסים מדעיים, תיצור קשר עם מוסדות מדע ואנשי מדע בחו"ל, תוציא לאור ספרות ועיתונות בתחום הסוציולוגיה, תקבע ותתרגם מונחים מקצועיים. האגודה רשאית לעשות את כל הפעולות המנויות בסעיף זה או את חלקן.

בשטח הפרופסיונלי:

2. האגודה תפעל להגנתם ושיפורים של תנאי העבודה וענייניהם המקצועיים של חבריה ושל ציבור הסוציולוגים במדינת ישראל.

3. האגודה רשאית לעשות כל פעולה לעזרת חבריה ובין היתר הענקת אשראי, ביטוח, הקמת קופות גמל וקרנות וכן לדאוג לארגוןם ולדאוג למימונם, כפי שיירש הדבר להגשמת מטרה זו או לקידומה, וכן להתקשרות בחוזים עם מוסדות קיימים, כספיים ואחרים, ולעשות כל דבר אחר הדרוש או המועיל לצורך מתן עזרה לחבריה כאמור בסעיף זה, וכל זאת כפי שתמצא לנכון.

4. האגודה תפעל למיסוד הסוציולוגיה היישומית כמקצוע חופשי המספק שרותי ידע לחברה, תטפח את המקצוענות והאתיקה של הסוציולוגים היישומיים, תפעל להגברת כוח המשיכה של הסוציולוגיה בקהילת הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה ולשיפור כושר התחרות של סוציולוגים בשוק העבודה. לשם כך, רשאית האגודה להעניק הכרה רשמית במומחיות בסוציולוגיה יישומית על ידי מתן תעודה, ולהכין רשימה שתכיל את שמות בעלי תואר המומחה שתעמוד לרשות מעסיקים פוטנציאליים.

ב. המעמד המשפטי של האגודה

4. האגודה הינה עמותה הרשומה בפנקס העמותות.

5. מקום מושבה של האגודה יהיה כפי שיוחלט מפעם לפעם ע"י ההנהלה או ע"י האסיפה הכללית הארצית.

6. ההנהלה פועלת בשם האגודה ומייצגת אותה כלפי כל צד שלישי. ההנהלה רשאית למנות מבין חבריה אנשים שיפעלו בשמה ועבורה בעניין מסוים או בדרך כלל.

חתימה על כל מסמך, החתום ע"י היו"ר וגזבר האגודה, בצרוף חותמת האגודה, תחייב את האגודה.

בעל זכות חתימה בשם האגודה רשאי לתן ייפוי כוח בכתב לחבר אגודה אחר לחתום במקומו למשך זמן מוגדר. חתימת ממלא מקום כנ"ל תחייב את האגודה.

פרק 3: החברות באגודה

1. חבר מן המניין: אדם בגיר תושב ישראל, שהינו בעל תעודה אקדמית לפיה הינו זכאי לתואר – M.A. או תואר גבוה יותר בסוציולוגיה אנטרופולוגיה.

2. חבר נלווה: אדם בגיר שהינו בעל תעודה אקדמית לפיה הינו זכאי לתואר – M.A. או תואר גבוה יותר בכל תחום, או אדם העוסק בהוראת הסוציולוגיה.

3. חבר סטודנט: תלמיד לתואר שני או שלישי במוסד להשכלה גבוהה.

4. אדם הרוצה להתקבל כחבר מן המניין, או חבר נלווה או חבר סטודנט באגודה יפנה בבקשה להנהלה. יחתום על הצהרה הבאה: "אני מצהיר כי ידוע לי התקנון של האגודה הסוציולוגית ואני מתחייב למלא אחר הוראותיו".

5. מועמד שנתקבל לאגודה יקבל הודעה על אישור בקשתו ואז יידרש לשלם דמי חברות כפי שיקבעו ע"י ההנהלה.

6. מועמד הכשיר להתקבל כחבר באגודה, שבקשתו להתקבל נדחתה, רשאי לשוב ולהציג את מועמדו, אך לא לפני חלוף שנה מיום שבקשתו להתקבל כחבר לאגודה נדחתה.

א. חובותיו וזכויותיו של חבר האגודה

החובות:

5. חבר האגודה חייב למלא את תקנון האגודה, כל החלטות מוסדות האגודה ואחר תקנון הסקציה המקצועית אליה הוא משתייך.
6. חבר חייב לשלם לאגודה את מסי החבר וכל תשלום אחר שיוטל על החברים ע"י האסיפה הכללית או ההנהלה.
7. חבר חייב להודיע בכתב למזכיר האגודה על כל שינוי בכתובתו תוך 30 יום מיום השינוי.

הזכויות:

8. כל חבר מן המניין באגודה שמסיו לאותה שנה שולמו במלואם, זכאי להשתתף באסיפה הכללית, ולהצביע בה.
9. כל חבר מן המניין שמסיו שולמו לשנת הבחירות זכאי לבחור ולהיבחר למוסדות האגודה.
10. כל חבר או חבר נלווה המשלם את מסיו באופן סדיר זכאי:
 - א. לקבל תמורת תשלום שיקבע ע"י מוסדות האגודה את ביטאון האגודה, אם יוצא כזה, וכן כל חוזר שיופץ מטעם האגודה.
 - ב. ליהנות מפעולות העזרה ההדדית שתקיים האגודה, ומפעליה ופועלה של האגודה בתחום המקצועי והמיועדים לטובת כלל חברי האגודה.

ב. פקיעת חברות והשעיה

11. חבר רשאי לפרוש מן האגודה ע"י מתן הודעה בכתב בדואר רשום או במסירתו אישית להנהלה ותוקף החברות יפקע כתום 30 יום מקבלת ההודעה כאמור. חבר אגודה יהיה חייב בתשלום מס חבר וכל תשלום אחר עד למועד פקיעת חברותו כאמור.
12. ההנהלה רשאית לבטל את חברותו של חבר אגודה או להשעותו ממנה לאחר שנתנה לו הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו אם נתקיים אחד מאלה:
 - א. ההנהלה נוכחה שהחבר השיג את חברותו במרמה.
 - ב. החבר לא שילם מסי אגודה במשך תקופה של שנתיים רצופות.
13. החליטה ההנהלה לבטל או להשעות חברותו של חבר אגודה, תודיעה על כך לחבר, בהודעה מנומקת בכתב.
14. כל חבר שפרש מהאגודה או שחברותו פקעה, רשאי לשוב ולבקש להתקבל כחבר, בדרך הקבועה בתקנון האגודה.
15. אדם שחברותו בוטלה בעקבות המלצת ההנהלה, יתקבל כחבר האגודה רק בהמלצת ההנהלה ובתנאים שיקבעו על ידה.

פרק 4: מוסדות האגודה**האסיפה כללית**

1. האסיפה הכללית (שתקרא להלן: "האסיפה") היא המוסד העליון של האגודה, והיא מורכבת מכלל החברים מן המניין באגודה.
2. האסיפה תתכנס כאסיפה רגילה לפחות פעם בשנה, במקום ובמועד שיקבעו ע"י ההנהלה. ההנהלה תשלח הזמנות לאסיפה, לכל חבר אגודה, לפחות 30 יום קודם מועד האסיפה, ותציין בהזמנה את סדר היום של האסיפה. ההזמנות תשלחנה לפי כתובות החברים כפי שנמסרו לאגודה, אולם בהחלטה של ההנהלה ברוב של 2/3 ניתן יהיה לזמן כינוסה של אסיפה כללית ע"י פרסום הזמנה בעיתון יומי נפוץ 45 יום לפני מועד כינוס האסיפה ללא צורך במשלוח הזמנות אישיות כאמור.
3. א. האסיפה תהיה חוקית אם הוזמנו חברי האגודה לאסיפה לפי תקנון האגודה, ואם נכחו בה לפחות 30 חברים מן המניין ובתוכם שלושה או יותר מחברי ההנהלה.
ב. לא נתכנס המניין האמור תוך חצי שעה מהזמן הנקוב בהזמנה, יהיו רשאים הנוכחים לדון ולהחליט יהיה מספרם אשר יהיה, למעט לגבי שינוי תקנון כמפורט בפרק החמישי של תקנון זה.
4. א. האסיפה מוסמכת לדון ולהחליט בכל דבר הנוגע לאגודה ולפעולותיה.
החלטותיה תחייבנה את האגודה, את מוסדותיה ואת חבריה, ותוקפן יהיה עדיף על כל החלטה של מוסדות האגודה האחרים.
5. האסיפה תקבל דו"חות על פעולות ההנהלה ופעולות כל מוסד נבחר אחר של האגודה לצורך דיון בהם ואישורם. האסיפה תנהל ע"י יו"ר אשר יבחר ע"י האסיפה, ובאם לא יבחר יו"ר האסיפה, תנהל האסיפה ע"י יו"ר ההנהלה. פרוטוקול האסיפה ינוהל ע"י מזכיר אשר יבחר ע"י האסיפה, ואם לא יבחר מזכיר ע"י האסיפה ימונה מזכיר האסיפה ע"י יו"ר האסיפה.
6. החלטות האסיפה תתקבלנה ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה. במקרה שדעות המשתתפים יהיו שקולות, תכריע דעתו של יו"ר האסיפה.
7. סדרי ההצבעה יקבעו ע"י היו"ר, פרט לקבוע בתקנון האגודה.
8. בכפוף לאמור בסעיף 18 של פרק זה, ההצבעה באסיפה תהיה גלויה, אולם לפי דרישת 10% מהמשתתפים באסיפה, לקיים הצבעה חשאית, תערכנה ההצבעות בקלפי.

9. אם האספה לא תספיק לדון בחלק מהשאלות הקבועות בסדר היום, היא רשאית לקיים מושב שני של האספה, שידון בשאלות שלא נידונו במושב הראשון, או שהדיון בהן לא נגמר בדיון הראשון, או להעביר את הדיון וההכרעה בשאלות אלה להנהלה.
10. מקומו ומועדו של המושב השני של האספה הכללית יקבע ע"י האספה במושב הראשון ובמידה שלא קבעה כנ"ל יקבע ע"י ההנהלה.
11. פרט לאספות הרגילות, תקוימנה אספות כלליות שלא מן המניין (להלן – אספה שלא מן המניין). במקרים הבאים:
- לפי החלטה של ההנהלה.
 - לפי דרישה בכתב של לפחות 10% מחברי האגודה שתוגש בכתב להנהלה.
 - לפי דרישה בכתב של וועדת ביקורת שתוגש להנהלה.
 - כמפורט בפרק 5 לגבי שינויים בתקנון.
- מועד ומקום האספה יקבעו ע"י ההנהלה, אולם לא יאוחר מתוך 60 יום מדרישה כאמור. ההוראות שבתקנון זה לגבי זימון אספה רגילה, חוקיותה ודרך ניהולה יחולו גם על אספה כללית שלא מן המניין. אולם לגבי אספה כללית שלא מן המניין לצורך שינוי התקנון כמפורט בפרק 5 לתקנון, יחולו הוראות אלה בשינויים הנובעים מהענין בכל הנוגע להודעה על מועד האספה וסדר יומה שתוכל להקדים את הדיון בפחות מ-30 יום אולם לא פחות מ-7 ימים.
12. אספה שלא מן המניין תדון ותחליט רק בעינינים הקבועים בסדר היום כפי שפורטו בהודעה על כינוסה. למרות זאת תהיה אספה כללית שלא מן המניין רשאית להחליט ברוב של 2/3 המשתתפים שענין שאינו בסדר יומה הינו דחוף, והחלטה זו תסמיך את האספה לדון בו.

ב. ההנהלה

13. ההנהלה היא המוסד המבצע של האגודה. ההנהלה תנהל, תרכז ותכוון את כל ענין האגודה, ותפקח על פעולותיהם ועבודתם של שאר מוסדות האגודה.
- ההנהלה תיצג את האגודה כלפי כל גוף שהוא. כל סמכויות האגודה, פרט לסמכויות הנתונות במפורש בתקנון זה למוסדות האגודה האחרים, יהיו להנהלה וזאת בנוסף לכל הסמכויות המוקנות לה בתקנון זה.**
14. מספר חברי ההנהלה יהיה לא פחות מ-9 חברים והאספה רשאית להחליט על צירוף חברים נוספים שיבחרו על ידה, גם הם חברי אגודה. ההנהלה רשאית לצרף אליה במשך השנה עד שלושה חברים מן המניין נוספים. הצרף מותנה באישור האספה הכללית הקרובה.
15. ועדת בחירות
- ניהול הבחירות להנהלה הלכה למעשה יבוצע ע"י ועדה בת 5 חברים שתמונה ע"י יו"ר האגודה מקרב חברי האגודה. היו"ר עצמו והגזבר לא ישתתפו בוועדה זו.
 - תפקידי הוועדה: לקבל אישור על הסכמת מועמדים לכהן בהנהלה, להנחות את מזכיר האגודה במשלוח הטפסים, לקבוע מועדים להחזרתם, לפקח אישית על ספירת הקולות, ולחתום על מסמך המדווח על תוצאות הבחירות.
16. הזכות להבחר (לחבר הנהלה או ליו"ר)
- הזכות להיבחר נתונה לכל חבר אגודה מן המניין שמסי החבר שלו לשנת הבחירות שולמו, והוא הוצע כמועמד ע"י חבר בעל זכות בחירה.
 - כדי שמועמדות תקבל תוקף, חייב המועמד לאשר את הסכמתו לשרת כחבר הנהלה או יו"ר.
17. אורך הכהונה ורוטציה
- כל חבר הנהלה (כולל יו"ר) יכהן 3 שנים.
 - כל שנה יוחלפו אותם חברי הנהלה שסיימו תקופת כהונתם (מדי שנה יוחלפו בערך שליש מחברי ההנהלה).
 - חבר הנהלה שסיים כהונתו יוכל להיות מועמד לתקופת כהונה רצופה שניה אך לא שלישית.
 - לאחר הפסקה של 3 שנים רשאי חבר הנהלה לשעבר (או יו"ר לשעבר) להציג מועמדותו מחדש.
 - חבר הנהלה רשאי להתפטר בכל עת מכהונתו על ידי הודעה בכתב להנהלה. במקרה כזה תפעל ההנהלה למינוי חבר הנהלה חדש כמפורט בסעיף 14.
18. א. הבחירות של חברי ההנהלה ויו"ר האגודה תתבצענה במהלך האסיפה הכללית או הכנס השנתי של האגודה. אלו מבין חברי האגודה מן המניין שלא נכחו באסיפה או בכנס במהלכם נערכו הבחירות יוכלו להצביע באמצעות הדואר.
- ב. חברי האגודה יחולקו ל-7 אזורי בחירה, עפ"י מקום התעסוקה העיקרי שלהם. כל חבר רשאי לקבוע בעצמו מהו מקום התעסוקה העיקרי שלו.
- ג. אזורי הבחירה**
1. האוניברסיטה העברית
 2. אוניברסיטת תל אביב
 3. אוניברסיטת חיפה והטכניון
 4. אוניברסיטת בר אילן
 5. אוניברסיטת בן גוריון
 6. מכללות
 7. אזור בחירה כללי (יכלול את מי שאינם עובדים באוניברסיטאות או במכללות)
- ד. ההנהלה תכלול (נוסף ליו"ר) נציג אחד מאזור בחירה 6-1 ושני נציגים מאזור 7.
- ה. כל חברי האגודה מן המניין יבחרו את כל חברי ההנהלה, אולם למקום שיתפנה בהנהלה ניתן לבחור רק חבר מאותו אזור בחירה.

19. נוהלי הבחירות למוסדות האגודה יקבעו ע"י ההנהלה בתקנות שתתקין לשם כך, פרט לקבוע בתקנון זה.
20. חברי ההנהלה יוסיפו לכהן בתפקידם עד לבחירת חברים חדשים, אך ההנהלה רשאית להזמין חבר בכח למלא תפקיד שהתפנה.
21. בחירת יו"ר האגודה
- א. כל חבר אגודה מן המניין רשאי להיות מועמד לכהן כיו"ר, בתנאי שיוצע לתפקיד על ידי 5 חברי אגודה מן המניין לפחות, ויביע בכתב את הסכמתו להבחר.
- ב. לכל חברי האגודה מן המניין זכות להשתתף בבחירת היו"ר.
22. ניגשו לבחירות יותר משני מועמדים ליו"ר, תערכנה הבחירות בשיטה הבאה: אם בסיבוב ראשון קיבל אחד המועמדים 50% או יותר מן הקולות נבחר מועמד זה ליו"ר, אם אף אחד מן המועמדים לא קיבל 50% מהקולות או יותר, יערך סיבוב שני בו ישתתפו שני המועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר. קיבלו שני מועמדים אלו מספר קולות שווה יכריע קולו של יו"ר הישיבה.
23. ההנהלה תתכנס לישיבות לפחות אחת לשלושה חודשים לאחר משלוח הזמנות אישיות בכתב מטעם היו"ר לחברי ההנהלה לפחות שבוע מראש, ובהן יפורט מועד הישיבה מקומה וסדר היום.
24. החלטות ההנהלה יתקבלו ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה, כשהנמנעים אינם באים במנין הקולות. יו"ר ההנהלה יכריע במקרה שהדעות תהיינה שקולות.
25. ההנהלה רשאית להטיל מסי חבר על חברי האגודה, ולגבותם. שיעור המסים ודרך הגבייה יקבע ע"י ההנהלה.
26. אם האספה הכללית אשרה מגביות מיוחדות מחברי האגודה חייבת ההנהלה לגבותן.
27. ההנהלה רשאית לקבל החלטה בענין הנוגע לאגודה, אם לא נתקבלה קודם החלטה של האספה באותו ענין. החלטות ההנהלה מחייבות את האגודה ואת חבריה.
28. ההנהלה רשאית למנות, מבין חברי האגודה וועדות שונות ולאציל להן סמכויות. הוועדות יקבעו את סדרי פעולתן. הוועדות אחראיות רק כלפי ההנהלה ופעולותיהן תחשבנה, כלפי יתר מוסדות האגודה וכלפי האגודה, כפעולות ההנהלה. חוץ מוועדת ביקורת – האחראית בפני האספה הכללית בלבד.
29. בחירת גזבר
- א. הגזבר יבחר ע"י ההנהלה עפ"י הצעת היו"ר לתקופת כהונה של 3 שנים (לא בהכרח מתוך חברי ההנהלה).
- ב. גזבר שייבחר שלא מקרב חברי ההנהלה, יהיה חבר הנהלה מתוקף תפקידו, וכל עוד הוא ממלא את התפקיד.
- ג. ניתן להעביר גזבר מתפקידו ברוב רגיל של חברי ההנהלה.

ג. ועדת ביקורת

30. ועדת ביקורת תהיה בת 3 חברים, שיבחרו כדרך שנבחרים חברי ההנהלה. תקופת כהונתם של חברי ועדת ביקורת היא שלוש שנים.
- במקרה שיתפנה מקומו של חבר ועדת ביקורת ימונה ע"י הועדה חבר אחר במקומו ליתרת תקופת הכהונה. לא יכהן אדם בעת ובעונה אחת כחבר ועדת ביקורת וכחבר בהנהלה או באחת הוועדות האחרות.
31. ועדת ביקורת מוסמכת לבקר את פעולותיהם והחלטותיהם של מוסדות האגודה. ועדת ביקורת רשאית לפרסם את מסקנותיה בבטאון האגודה ו/או באספה הכללית.
32. גזבר אגודה ימסור לוועדת ביקורת דו"ח בכתב על פעולותיהם הכספיות של האגודה ושל מוסדותיה, לא יאוחר מאשר 21 ימים לפני מועד האספה השנתית. ועדת ביקורת תערוך דו"ח ביקורת בכתב, שהעתקו ימסר לידי יו"ר ההנהלה לא יאוחר מאשר 7 ימים לפני מועד האספה השנתית. ועדת ביקורת תגיש לאספה השנתית את דו"ח הביקורת.
33. ועדת ביקורת רשאית לשלוח משקיף לכל ישיבת הנהלה. המשקיף יהיה רשאי להביע את דעתו בעניינים כספיים של האגודה.

ד. סקציות מקצועיות

34. כל 10 חברי אגודה או יותר, העוסקים בשטח סוציולוגי מוכר אחד, או שטח מוכר של מקצוע המזכה את העוסק בו להתקבל כחבר באגודה לפי תקנון זה, רשאים, לאחר אישור ההנהלה, להקים סקציה מקצועית שתפעל במסגרת האגודה.
35. לא תהיה יותר מסקציה מקצועית אחת לכל שטח מוכר בסוציולוגיה או במקצוע אחר כמוגדר לעיל.
36. ההצטרפות לסקציה ולכל פעילויותיה תהיינה פתוחות לכל חברי האגודה.
37. אושרה הקמת סקציה מקצועית, רשאים חברי הסקציה להתקין תקנות לסקציה זו, בתנאי שתקנות הסקציה לא יעמדו בסתירה לכל דין או לתקנון האגודה.

פרק 5: שינויים בתקנון

1. ההנהלה וכל 10% של חברי האגודה רשאים להציע שינוי בתקנון בהודעה בכתב שתוגש להנהלה לא יאוחר מ-60 יום לפני מועד כינוס האספה הכללית. ההנהלה תודיע לחברי האגודה על כל הצעה לשינוי בתקנון, לא יאוחר מאשר 30 יום לפני קיום האספה השנתית הקרובה, בסדר היום שנקבע לאספה. האספה הכללית תדון ותחליט על תיקון בהצבעה. שינוי בתקנון ניתן לקבל רק באסיפה בה נכחו לפחות 30 חברים.

פרק 6: נכסי האגודה

1. נכסי האגודה והכנסותיה משמשים אך ורק למטרותיה וחלוקת רווחים או טובות הנאה בכל צורה שהיא, בין חבריה, אסורה.

פרק 7: נכסים לאחר פירוק

פורקה האגודה ולאחר שנפרעו חובותיה במלואם נשארו נכסים, יועברו נכסים אלה לעמותה אחרת בעלת מטרות דומות.

בקרוב

גליון די (ו) של כתב העת "סוציולוגיה ישראלית"

מאמרים:

גרסיאלה טרכטנברג: "בין בורגנות לאמנות פלסטית בתקופת הישוב".
 ינון כהן: "מארץ מקלט לארץ בחירה: שינויים בדפוס ההגירה לישראל".
 יחזקאל דר: "נשים צעירות בארגון גברי: הבדלים בין המינים ותפיסת איכויות השירות הסדיר בצה"ל".
 לאון שלף: "הגנה עניינית על "הגנה תרבותית" – על המשמעות הממשית של רב תרבותיות".
 סיגל גולדין: "אנוקסיה בישראל או אנוקסיה ישראלית – כמה הערות על תסמונת תלוית תרבות בהקשר גלוקלי".
 עמית קמה, "אם שמים אותי על המסך משמע אני קיים – דרכי התמודדות של הומוסקסואלים עם הכחדתם הסמלית הנתפסת".

דין:

יהודה שנהב ותמר אלמור: "על העיוורון" וקטסטרופות אחרות: בדיון, ממשות, ועבודה סוציולוגית

הרהור וערעור:

יוחנן פרס: בין פיוס אוטופי לפשרה ריאלית - הערות למאמרו של נדום רוחאנא ב"סוציולוגיה ישראלית" ג' (2) 2001

סקירת ספרות

חיים חזן על "פתאום מראה המלחמה: לאומיות ואלימות בשירה העברית בשנות ה-40", מאת **חנן חבר**
רות גביזון על "זהויות יהודיות: תשובות חכמי ישראל לבן גוריון", מאת **אליעזר בן רפאל**
חגי בועז על "העבריות החדשות – נשים בישוב ובצינונות בראי המגדר נשים בתקופת היישוב", מאת **מרגלית שילה**, **רות קרק וגלית**

חזן-רוקם

משה צימרמן על "ישראלים גרמניה" מאת **פנינה עוז-זלצברגר**
אלי לשם על "הגירה קהילה הזדהות – יהודי ארצות הברית בשלהי המאה העשרים", מאת **עוזי רבהון**
מירב אהרון על "דיאלוג בין זהויות: מפגשי ערבים ויהודים בנווה שלום", מאת **רבאח חלבי**
קימי קפלן על "ש"ס – אתגר הישראליות", מאת **יואב פלד (עורך)**
דניאל דור על "הממלכתיות החדשה", מאת **נועם יורן**
דני רוזולין על "חינוך בקיבוץ משתנה: מבטים סוציולוגיים ופסיכולוגיים", מאת **יחזקאל דר**

משה שוקד על "The Future of Tradition: Customary Law, Common Law, and Legal Pluralism", מאת **Leon Sheleff**